

MAGYAR KURIR.

Indult Bétsből, Pénteken, Mártzius' 23-dikán, 1832.

B é t s.

Ó Ts. K. Felsege méltóztatott Gróf Reviczky Ádám Magyar Kir. Udvari Cancellarius Ó Excel. hoz Mártz. 19-kén bocsátott Kir. levele által Nagy Méltós. Vlasics Ferentz Horvát Országi Bán és Feldmarsal-Lieutenant Urat, Magyar Országi Báróságra emelni kegyelmesen, a' taksák elengedésével.

Ó Ts. K. Felsege méltóztatott, Márt. 14-én költ Kir. végzése által, Méltos. Gróf Teleky József Urat, Ts. K. Kamarást, az Itélő Királyi Tábla Báróját, és Szabolts Vármegye Fő Ispánját a' Magyar Kir. Udvari Cancellariánál megüresült Udvari Tanátsosi és Referendáriusi hivatalra kegyelmesen kinevezni.

Ó Ts. K. Felsege méltóztatott Febr. 22-kén költ Kir. végzése által a' Györi Ns. Ráptalanban megüresült három Ránonokságra Fő Tiszt. Sághy János Urat, Tatai Plebánust, Fő Tiszt. Feltinger István Urat, Mihályi Plebánust és Fő Tiszt. Kárnér Antal Urat, Püspöki Secretariust kegyelmesen kinevezni.

N a g y B r i t a n n i a.

A' Times képtelen dolognak tartja; hogy a' Görög thrónus egy nem ért korú fejedelemre bízattatik éppen akkor, midőn annak állapotja egy, a' leghathatósabb munkálkodó Királyt kívánna. Ugyan ez az Újság tüzesen két-

ki az Anconai Expeditio ellen, úgy mint a' melly Frantzia Országnak felvett principiumával egyenes ellenkezésben van.

Az Irlandiai Tizedek Systemája meg vizsgálásával foglalatoskodó biztosság munkájával készen van, 's jelentésében ajánlja, hogy a' tizedeket, a' nélkül, hogy azok vagy az Ekklé'siának vagy akárkinek tétetnének tulajdonaivá, egészen el kell törölni, 's helyettek földre vetett adót kell behozni. A' még be nem szedett Tizedekre nézve ez a' Biztosság javallatja: hogy határozottassék bizonyos idő, mellyre azoknak, kik szép szerént megfizetnek: bizonyos summa engedtesék el, — a' fizetni nem akárok ellen pedig az Igazgatóságok kemény eszközöket vegyen elő.

Az alsó háznak Mart. 7-kén tartott ülésében, azt kérdezte Vyvyan a' Ministerektől, ha valyon Anglia és más Hatalmasságok megegyeztek e' a' Frantziának Olasz Országi Expeditiójokban? Úgy nézi azt, mint a' melly erővel rontott be a' Pápa birtokaiba 's azt tartja, hogy annak mozgásai szemmel tartása végett, Nagy Britannianak szükség volna az Adriai tengerre hajóssereg osztályt küldeni. A' Frantziának, kiket a' Pápa nem hívott, mint az Ausztriaiakat, nem lett volna jussok magokat annak dolgaiba avatni. Annyival inkább kárhoztatja pedig a' beszélő ezen

expeditiót, hogy a' minap Frantzia Országban egy olyan párt ingerelte fel a' Modenai Hertzeg alattvalóit, mely azokat a' Nemzetnek örökös gyalázatjára, azután magokra hagyta és megindulás nélkül nézte, midőn a' tőle elsbított emberek keményen büntettetnek. Lord Palmerston felel: Ő kötelességével nagyon ellenkezőleg tselekednék, ha a' Házát a' nevezett két kormányszéknek ezen dologról való végzései felől még most is tudósítaná; különben tudja meg az érdemes Baronét, hogy abban az egész dologban semmi olyas nints, a' mi a' békességet, legkevésbé is megzavarná. A' Peel vélekedése szerint, a' Frantziák Igazgatószekének ezen maga viselete gyanús, 's annál fogva figyelemre méltó. Ő mindenütt azt hallja, hogy a' Frantzia Kormányzék, úgy küldötte Olasz Országba a' maga hadi erejét, hogy a' felől egy Igazgatószeket sem tudósított. Ha Frantzia Ország ezt csak egy bizonyos párt kedvéért tselekedte, a' dolog annyival gyanúsabb. Így küldött Frantzia Ország, más Hatalmasságok tudta nélkül, ez előtt egy néhány hónapokkal Belga Országba is katonákat. A' közép tenger partján egy nagy birtokot, — Algier, Oránt és Bonát — hasonlóképen rakva tartja Fegyveres néppel Frantzia Ország; így Görög Országból még ki nem hozza seregeit; mit kell gondolnunk, midőn ugyan az egy részét a' Pápa birtokának is elfoglalta. Ez az, a' mi Európa békességére elébb utóbb veszedelmet hoz; és az Európai hatalmasságok közt ez idő szerént még meglévő egyenlőség, mellynek helyreállítása olly sok áldozatokba került, ezáltal a' felbomlás pontján áll. Palmerston a' Frantzia seregnek Belgiumba és Görög Országba való bemenetelét minden hatalmasságok megegyezéséből származottnak állítván,

Algier-ről azt mondja, hogy Frantzia Orzágnak, az Algier megszállása felől tett nyilatkoztatását az érdemes Baronét, mint az akkori ministerium tagja, a' mostani Cabinétnál jobban tudhatja. Peel mond: Frantzia Ország akkor azt állítja, hogy ő az Expeditió szerentsés következtéséből magának valami különös hasznot venni nemcsak nem igyekezik, de majd vélekedéseket más igazgatószekeknek is meg fogja kérdezni a' felől, mi módon kellene Algier katonasággal megszállítani. A' Kormányzék ezen állítással akkor megelégedhetett, — de kérdés, telyesítette e' ezt Frantzia Ország? Peel azt tartja: hogy ha egy, a' maga erejében bizakodó nagy Status, seregeivel egy kisebb Status birtokát megrakja, még pedig a' nélkül, hogy annak csak egyetlen egy helyes okát is tudna mondani; lehetetlen, hogy a' nemzetek jussán ejtett ilyen sérelem példája más nemzetekre nézve rossz következtésekkel ne birjon.

A' Times, Mart. 6-ki darabjában az Anconába küldött frantzia Expeditióról így vélekedik: 1-ör hogy az ott hivatlan jelent meg. Mert Ausztria a' Pápa birtokába már akkor be ment 's a' tsendességet helyre is állította, mikor a' frantzia seregek Toulonban hajóra szállottak. A' Frantzia Igazgató szeket, tulajdon Követje Gróf Saint Aulaire tudósította a' Bolognai Ferrárai liberalisok magaviseletéről, és panaszképpen adá elő, miképpen keltek azok ki, a' jobbitást tzelző Pápa-rendelések végrehajtása ellen, és a' Frantzia Kormányzék akkor a' Pápanak e' végre tett rendeléseit, seregeinek a' pártosok ellen való küldését, helybe hagyta. Ezt tselekedték a' más három hatalmasságok Követjei is. A' Pápa, szomszédját Ausztriát szollítá elő segítségére. Kevésben maült, hogy a' maült

esztendőben, éppen ilyen segítség vételeért Frantzia Ország és Ausztria között had nem támadt. — De az, hogy Ausztria akkor, tzeljät elérvén, magát ismét vissza vonta, mostani avatkozása felöl mindent tökéletesen megnyugtatótt. A' múlt esztendőben nyilván mondogatta, a' Frantzia Kormányzék, hogy Bolognába sereget küld — és tsak Követet küldött Rómába, — az idén pedig midön a' Vaticanumtól megismeret Követje Rómában van, és a' Pápa seregek Ausztria paizsa alatt tzeljokat már elérték, egy pár 1000 embert küld az Adriai tengerre! 2-or Illyen környülállások között, a' Frantzia sereg hatalma vagy haszontalan vagy káros. Ha tsak ugyanmeg egyezik a' Frantzia Kormányzék azon Rómából került rendelésekben, melyeket a' négy Hatalmasságok ugyan ott lévő Követjei megismeretek, ott lehet a' háromszínű pántlika, és zászló Anconában vagy Civita vechiában, ékesíthetik a' Frantzia vitéz tiszték a' Pápa városáiban lévő bálákat, vagy gyönyörködtethetik magokat azoknak régiségeivel — mert ebben az esetben ugyan sem rosszát sem jót nem tesznek. Ha pedig a' Frantzia Követ és a' több hatalmasságok követei között egyenetlenség támad, akkor a' Frantzia seregeknek az Olasz liberalisok részére kell állani, mert az Ausztriai katonaság a' Vaticanum határtalan hatalmát fogja oltalmazni. Midön e'képpen a' határtalan hatalmú és constitutionalis Kormányzések seregei egy nagy kiterjedésű új tsatapiaton által ellenben egymásnak szeme láttára terjesztik ki zászlóikat, ugyan megmaradhat e' akkor Európának békessége? 3-or A' nevezett frantzia expeditió ellenkezik azon Principiummal, melyet a' Frantzia igazgatószerk fel-

vett, és nyilván kijelentett. Ez a' korlátlan kirügottigazgatószerk nyilvánvalóvá tette; hogy ő Belgiumnak, az Orániai Ház tekintete vizsgálása végett való megtámadtatását semmiféle hatalmasságtól el nem szenvedni, mert a' jelen környülállások között, Belgiumnak a' mondott okból való megtámadása, egyenesen a' Frantzia Ország megtámadása volna. 's a' t. 4-szer Semmi sints hihetőbb, mint az, hogy ez a' beleavatkozás maga után vonja azt a' közönséges háborút, mellytől mindenek egyformán irtóznak. Kétseregek vagnak tehát most az Olasz Földön, melyeket oda, a' Pápa alattvalóinak letcsendesítése végett két különböző nemzet küldött. Az egyiket arra maga szólítja fel Ő Szentsege, és, a' mint gondolják, tökéletesen meg van győzöttetve a' felöl, hogy a' Pápa fejedelmi függetlenségét szükségesképpen fel kell tartani. A' másikat (a' Pártosoknak Párisban lévő Kiküldöttein kívül) senki sem hívta, és annak egy, már meglehetősen erőt velt pártot, az elégedetlen Bolognaiakat kell az ő Urök ellen segíteni. Az egyiknek zászlóján ez a' választott mondás van: törvényesen megismerés és határtalan Uralkodói hatalom, — a' másikén pedig ez: Rendfelfordulás és a' nép Uralkodása. Az egyik a' régiség szüleményeit, másik a' látsapongó újításokat ábrázolja. Ugyan, mellyik hihetőbb, azé, hogy az ilyen vetélkedőtársalddal a' magamérséklés barátságos kezeket fogat egymással; vagy pedig hogy a' különböző principiumok, 's az egymás ellen törekedő felek költönös megsértésre és veselkedésre adnak alkalmatosságot. Ezen megtörténhető két dolog között mi az utólsótól félünk, annyival inkább, ha látjuk,

hogy a' nyughatatlanság szerelő félnek nagyobb része megegyezvén ezen expeditióban ilyen nyilatkoztatást teszen: hogy ha Frantzia Ország, a' múltnyáron szintűgy hajósereget küldött volna a' ballicum tengerre, mint ez eszten-dőben az Ádriai tengerre küldött, Var-só bizonyosan nem veszett volna el!

Frantzia Ország.

Toulonból Martzius 2-kán írják: Városunkban az éjtszaka nagy volt a' mozgás. Tegnap estve egy, hajós le-gény ruhába öltözött ember a' fegyver tárt akarta felgyújtani. A' gonosz tévőt észre és azután üzőbe vették — de elillantott, és mind ekkoráig, az után-na tett vizsgálódások hijjában valók. Az egész katonaság, annak minden kisebb nagyobb tisztjei egész reggelig talpon voltak. A' Fegyvertárt őrzők száma meg-kettőztetett. Nevezetes dolog, hogy éppen akkor, midőn Toulonban ezek estek, Brest- és Provenceban is, hason-ló próba tétetett; Párisban és Vendé-ban pedig öszve esküvés fedeztetett fel. Parantsolatban nálunk kiadatott, hogy minden erősségek fegyverkeztesse-nek és három hónapi eleséggel készíttesse-nek fel.

A' Követek Hamarójának Mart. 8-ki Ülésében, a' külső dolog budgetjá-ról való szó vitatások alkalmával Rea-lier Dumás azt vallá; hogy a' Juliu-si Országlás ölta a' Frantzia Diploma-tia semmit sem nyert. Frantzia Ország-nak jelen állapotját, békességnek nevezni nem lehet. — Lengyel Ország — mellynek nem kellett volna el vesz-ni többé — nints; Brüsselt — az elébbeni állapotra való visszazamenetel fenye-geti. — Burkus Ország hatalmát a' Né-met-Szövetségnek minden Státusaira ki-terjeszti. Ő nem látja, hogy Frantzia

Országnak tsak egy Szövetségese is vól-na. Angliát ugyan emlegetik, de ő va-lami olyan Tractátusról, melly Angliát Frantzia Országhoz kötné, semmit sem tud. Ezen Szövetségről némelleyek na-gyon sokat tartanak; — de győzzenek tsak az illiberalisok! majd meglátják, mitsoda fundamentomra építé Frantzia Ország a' maga reménységét. — Sal-verte a' Portugalliai dolgokra nézve így ítélt; Frantzia Országnak minél elébb két sürgetős rendszabásokat kell tenni, nevezetesen, 1-ör meg kell esmerni Por-tugalliai Királynének Donna Máriát, ki már tselekedettel Királyné, mivel az Ország egy részének birtokában van, 2-or katonaságot kell Portugalliába kül-den, melly az ott lévő Frantziáknak tekintetet szerezzen. Ugyan ez a' be-szélő azt is kívánta, hogy a' Ministerium, a' Spanyol Közbenjárást a' Portugalliai dolgokba minden módon akadályoztas-sa, mert ez a' közben járás Spanyol Országot és Portugalliát egykézre fog-ná keríteni.

Pápa Birtoka.

Kardinalis Bernetti az Anconai történetek következésében a' f. h. 3-kán és 5 kén hivatalos leveleket küldött a' Szent széknél lévő frantzia Követhoz Gróf Saint-Aulairehoz. A' Cardinális ezek közzül egyikben, azon Protes-tationának, mellyet Ő Szentsége már a' Frantzia seregnek Anconába vólt mene-tele és ott el követett minden tseleke-detei ellen nyilván valóvá tett, adván okát (nevezetesen, hogy Ő Szentsége a' Frantzia segedelmet nemtsak nem ker-te, hanem azt a' Követnek önként tett ajánlására egyenesen vissza vetette); mi-nekutánna, így ír, látja, hogy a' Frantzia sereg, mellynek Anconából való elmenete-lét említett protestatiójában, mintegy

elégítétel képpen kívánta, még máig is hirdokában van, arra kéri a' Rövetet, hogy adjon olyan valóságos feleletet, melly legalább elégítétel gyanánt szolgáljon, azért, hogy a' Pápa Fejedelmi függetlensége, a' Frantziák Királyának kétségkívül akarata ellen, megsértetett; és egyszersmind arra emlékezteti őtet, hogy Ő Szentsége a' Frantziáknak, Anconára nézve való tzeljok felől tartott beszélgetései közben, soha sem mulatta el, az abban leendő ellenkezését kijelenteni, ámbár — még ezt is hozzátette; hogy a' római Pápák sokszor kéntelenek voltak az erőnek engedni és magokat annak alávetni. Ezt a' kitévelt azonban állító értelemben semmi esetre sem lehetett azután venni, mikor a' Rövet Ő Szentsége előtt elő szóval tette ezt a' nyilatkoztatást: hogy a' Frantziák az Ő Szentsége megegyezése nélkül Anconába nem fognak be menni, hanem csak mindősze is az Andriai tengeren járni fel 's alá.

A' másik hivatalos levél, melly Mart. 5-kén költ, a' Pápának új Protestatióját foglalja magában. Protestál nevezetesen Ő Szentsége General Cubi-eresnek azon parantsolatja ellen, melly szerint Major P a l e s-nek meghagyatik, hogy két politikai foglyok bizonyos ideig botsáttassanak szabadon, — úgy szintén a' Frantzia Tiszteknak azon magok viselete ellen is, mellynél fogva azok, a' játékszínen egy énekes játékban, olyan éneket kívántak be iktatni, és elénekelni, mellynek tzelja a' szabadság éreztetése, és a' melly a' pártosokat valósággal úgy is feltüzeltte, hogy azok az Ő Szentsége Igazgatószeke ellen azonnal pártütői hangon beszéltek és kiáltoztak, mégis azért meg nem büntetettek. A' Frantziák békességes tzeljokkal ellenkezőnek találja a' Szent Atya, azon lázzadásra szőlítő hirdetése-

ket is, mellyeket a' Frantziáknak, hirdokában lett be lépések óta, közönséges helyeken gyakran lehet olvasni, és azt, hogy azon személyek, kiket a' Pápa igazgatószeke számkivetett 's az Amnestiából kirekesztett, Anconában szabadon járnak fel 's alá, azon Tisztekkal, kik magokról azt mondják, hogy ők a' Pápa tekintete vissza szerzésére küldettek. — A' mellyek következnek, nevezetesen: hogy a' Pápa katonáinak, mikor azok, az Ő Fejedelmek parantsolatjára Anconából kiakartak menni, a' frantziák, nem akarták kaszárnyai eszközeiket, a' pattantyúsoknak fegyvereiket, a' vasasoknak lovaikat, által adni, — azokat minthogy már eligazítottak csak melleleg említi Cardinalis Bernetti Saint-Aulairehez intézett levelében, — de azomban a' felyebbiekkel együtt ezek ellen is protestál.

Bolognából Martzius 14-kén: Oberster Z á m b o n i, a' Pápa seregeiből 300 emberrel tegnap léptetett be Bolognába. Ezen tsapatot, az ott lévő lázzadók kövekkkel való hajigálással fogadták. Egy kö Oberster Z á m b o n i is megsértette. Ollyan dühösök is találkoztak, kik a' Pápa katonáira puskákkal lövöldöztek, melly lövöldözéseknek emezek viszszozására kényszerítettvén, amazok közzül 7-tet megsebesítettek és elfogtak, a' többit pedig elkergették.

L e n g y e l O r s z á g.

Hertzeg Paskievits Feleségével, fiával és három leányaival Martius 10-kén jött Pétervárából vissza Varsóba. Martz. 9-kén a' Varsói városi tanács a' következők hirdetésekét adta ki: 1 ór A' Fő városi Katonai kormányozójának, Gróf Wittnek parantsolatjára, a' nemzeti őri-forma ruha hordozása mindeneknek megtiltatik. Ezen paran-

tsolat állalhágásából származott kedvetlen következtetést, minden magának tulajdonítsa. 2-or Felsőbb parantsolatok szerint, a' hajdani lengyel sereg minden tisztjeinek meghagyatik, hogy máttól fogva, a' lengyel forma-ruhát, úgy szinte az ő különböző rangjok jeleit se viseljék.

Belga Ország.

(Amsterdamer Handelsblatt Mart. 11-kén) Brüsseltől vett hiteles levél után jelentjük: hogy a' Brüsseli Igazgatószék, már tudósítatlott azon Módosítások felől, mellyeket a' 24 tizikkelyekben Hollandia kívánt és a' mellyeketaz, Gróf Orloffal együtt meg is állapított, 's mellyeknek következtetésében Ő Felsége a' Belga Országhoz való fejedelmi jussáról lemondván, Leopóldot Belgák Királyának megesmerte. A' módosításokban a' Brüsseli udvar győzhetetlen akadályokra nem talál.

A' Magyar Tudós társaság nagy gyűléséről.

Első Közlés.

Pestről. Mártz. 5-kétől 12-kéig tartott itten a' Magyar Tudós Társaság-nak köz Gyűlése. Ebben elsőben is voksok többsége szerint: 30 új levelező Tagok választattak, kiknek neveiket későbbben közteni fogjuk. Azután 5 rendes Tagok: ú. m. helybeliek ketten a' Philosophiai Osztályra, Szalay Imre Úr, a' Pesti Univerzitásnál Professor; és a' Históriai Klasziszra Bajza József Úr, Ügyvéd; nem helybeli Tagnak pedig Czech János Úr, Győr Sz. R. városának most Polgármestere. — Továbbá, 4 betsületbeli Tagok, ú. m. két megholtak helyébe, Báró Berzeviczy Vince Úr, Kassán; és Báró Lakoss

János Úr, Kézdi Vásárhelyen a' 2-dik Határszéli Gy. Regimentnek Oberstere; mint újak pedig, Gróf Károlyi György Úr, és Vass László Úr, a' Pesti Univerz. Professor. Végre 4 külföldi levelező tagok, ú. m. Bovring János Úr, Londonban; Báró Ferrussac Párisban; Mezzofante Úr Bolognában, és Báró Zach Ferentz Úr Genuában.

Második Közlés.

Alaprajza szerint a' társaságnak, a' régi görög, 's római, az újabb olasz, frantzia, angol, német 's a' t. renek tollú 's nagy hasznú írók fordítottásais kitűzött tizélja lévén, 4-dik ülésében Martius 3-dikán a' tudományok hat osztályabeli azon munkák közül, mellyeket a' helybeli és vidéki rendes tagok mint legelőször fordítandókat beadtak, a' nagy gyűlés hatvánt választta ki. Azok tizmei az Igazgató tanács helyben hagyásával most itt hivatalosan olly felszólítás mellett közöltetnek minden magyarral, akár tagja a' társaságnak, akár nem, hogy a' ki mihez meghívattalását érzi, a'nak fordítása magára vállalását minél előbb bejelenteni ne sajnálja. A' mihez a' kiválogatás alatt fordító már ajánlkozott, a'nak elfoglalása egyszerűsmind e' következő tizim sorban említve áll. A' magyarra még nem fordítottak közül most eleinte, a' végre a' társaság ezeket ajánlja:

I. A' nyelvtudomány osztályából.

1. Homerus Odysseája. (Fordítója már van)
2. Cicerótól, a) Orator, seu de optimo generis dicendi. b) De Oratore libri III. c) Brutus, seu de claris Oratoribus.
3. Quintilianus De institutione oratoria, és de causis corruptae eloquentiae.
4. Aulus Gellius, noctes Atticae. (Fordítója már ajánlkozott.)
5. Creuzer F. idrik: Das akademische Studium des Alterthums.
6. Blair (Hugh) Lectures on rhetoric and belles lettres (Fordítója már találkozott.)
7. Funke, Real Schullexicon.

II. A' filozofia osztályából.

8. Plato munkái. (Fordítás alatt vagynak)
9. Cicerótól: a) De officiis. b) De legibus c) De natura deorum. d) Quaestiones Tusculanae.
10. Baco (Francis. B. de Verul). De dignitate et augmentis Scientiarum.
11. Kant Anthropologiája.
12. Kant physische Geographie (Fordítója már van).
13. Krug (Wilh. Traugott) a) Handbuch der Philosophie und der philosophischen Literatur. b) Philosophisches Wörterbuch. c) Aesthetik.
14. Hartmann. Der Geist des Menschen, in seinen Verhältnissen zum practischen Leben.
15. Schedius, Philokalia. (Fordítója ajánkozott.).

III. A' történet tudomány osztályából.

16. Thucydides, a' Peloponnesusi háború. Συγγραφή περι του πολέμου των πελοποννησιων, και Αθηναίων. (Fordítás alatt van.)
17. Plutarchus. Βίοι παραλληλοι. Egybehasonlított életek.
18. J. Caesar és Tacitus minden munkái.
19. Gillies History of ancient Greece.
20. Goldschmith, Roman History.
21. Gibbon, History of the decline and fall of the Roman Empire.
22. Robertson History of the Emperor Charles the Fifth Renter, német fordításának hasznavételével.
23. Rotteck, Allgemeine Geschichte. (Fordítója már van)
24. Heeren Handbuch der Geschichte der Staaten des Alterthums. (Fordítója már vállalkozott).
25. — Handbuch der Geschichte der europäischen Staaten Systems und seiner Colonien (Altallévoje már van)
26. Leo Lehrbuch der Geschichte des Mittelalters. Fordítója már ajánkozott)
27. Engel Geschichte des ungarischen Reichs.
28. Pfister, Geschichte des ungarischen Reichs.
29. Mackintosh, History of England.
30. Perceval, History of Italy.
31. Segur, Louis Philippe Historie de France.
32. Karamsin, Abrégé de l'histoire de Russie.

IV. A' mathesis osztályából.

33. Euclidis elementa (στοιχεύα).
34. Etlingshausen, combinatorische Analysis als Vorbereitungslehre zum Studium der theor. höheren Mathematik.
35. Eytelwein, Handbuch der Mechanik der festen Körper und der Hydraulik.
36. Militias Grundsätze der bürgerl. Baukunst. Olasz.
37. Mayer, Unterricht zur practischen. Geometrie.
38. Beiträge zum practischen Unterricht im Felde. Károly Fő Hertzeg munkája. Fordítója talált).
39. Hauser Abhandlung über die Befestigungskunst.

V. A' törvénytudomány osztályából.

40. Bauer, Theorie der Strafrechtswissenschaft.
41. Krug, Rechtslehre.

42. Zeller, natürliches Privatrecht.
43. Klüber, europäisches Völkerrecht.
44. Smith (Adam an inquiry into the nature and causes of the wealth of nations.
45. Say (Jean B) Traité d'économie politique ou simple exposition de la manière, dont se forment se distribuent et se consomment les richesses. (Fordítója talált).
46. Sismondi (Simondi de) Nouveaux principes d'économie politique ou de la richesse dans ses rapports avec la population.

VI. A' természettudomány osztályából.

47. Arnott, Elementa der Physik.
48. Biot, Précis élémentaire de physique expérimentale.
49. Rau, Mineralogie.
50. Schuster, Terminologia botanica (Fordítója már talált).
51. Cuvier, Tableau Elementaire de l'histoire naturelle des animaux.
52. — Discours sur les revolutions de la surface du globe et sur le changemens qu'elles ont produit dans le regne animal. Urwelt, von Nögyerath.
53. Zinamermann. (Joh. Georg.) Von der Erfahrung in der Arzneywissenschaft.
54. Fabini de morbis oculorum.
55. Schmalz, Diagnostische Tabellen.
56. Chelius, Handbuch der Chirurgie. (Fordítója talált)
57. Carns, Gynaekologie.
58. Horn, Geburtshülfe.
59. Henke, gerichtliche Arzneykunde (Fordítás alatt van.)
60. Thaer, Grundsätze der rationellen Landwirthschaft.
61. Hermbstaedt, (Sigism.) Grundriss der Technologie.

Kikötés, hogy a' ki mit ezek közül választ, azt a' legjobb, legújabb kiadás szerent és az eredetiből fordítsa, a' 32-dik pont alattit talán kivéven. Napjaiban most a' nemzeti műveltségre törekedés tüzenek, bizonyosan találkozni fognak a' közhaszon lelkétől ösztönözve fordításnak eredők, kik nyelvünknek a' tárgyhoz képest alkotása által közénk teremtenedik azon hitet, hogy beszédünk minden tudományt értelmesen és jó ízléssel adhat elé. Ki mihelyt kész fordításával, tiszta kéziratját várva fogadja el a' társaság biztos alkalmával, 's általánosan, örömmel hozzájárja közre a' jelest, érdemlett tiszta

let jutalma pedig a' fordítónak megelégedhetésére küldetik kezéhez.

A' többi közlendő következik. Pesten Mart. 18 dikán 1852.

Döbrentei Gábor m. k.
Titoknok.

Tudományos Dolgok.

A' Sajtó Szabadsága. Írta Kis Pál Györi Megyebeli Pap, a' Ts. K. Theresiánumi Ns. Akadémiában a' Magyar Nyelvnek és Literaturának Professora, több tudós társaságok tagja. Bétsben Ns. Haykul Antal bet. 1852. 8 rét 96. oldal.

A' tudós Szerzöt, a' mint munkáskája elején olvashatni, elsöben Sheridan szavai tették ezen tárgyra figyelmetessé, ki az Angol Parlament előtt 1810-ben így fejezé ki magát: „én mindenkor baráttya valék a' Sajtó' szabadságának; legyen bár a' Felső ház a' Minisztereknek szolgálja, úgy szinte az Alsóház is legyen azok eránt engedelmes, söt azok által megvesztegettetve, — bár a' Miniszterektől függjön a' hivatalokra másokat kinevezni, a' nemzeti kintstár is legyen az ő kezekben, — azonban én tsak az egy Sajtó' szabadságával birjak, és bizonyos vagyok benne, hogy im e' hatalmas ruddal azon megvesztegetetésnek egész épületét helyéből kiemelem, 's annak düledékjeire a' Népnök jussait építendem.“

Megvallja a' Szerzö, hogy az említett Parlamentbeli tagnak szavai annyira meglepték és feltüzelték lelkét, hogy a' Sajtó szabadságát a' népek boldogágára leghathatósabb és legszükségesebb eszköznek nézte, 's úgy vélekedik,

hogy mind ama' Hazafiak is, kik a' Sajtó szabadságát Hazánkra nézve ohajtják, ekként gondolkodnak: de a' dolognak, bövebb vizsgálása, 's az a' felelő írtt számos munkák olvasása, megváltoztatták ítéletének szempontját; és ezen nézőpontból mutogatja meg a' tudós Szerzö mit kellessék a' Sajtó szabadságról tartani, 's mit lehessen attól várni.

A' Munka foglalatjának föbb pontjai im ezek: Külömbféle vélekedések a' Sajtó' szabadságáról. — Miben áll a' Sajtónak valóságos szabadsága? — Volt e' már a' Sajtónak illy valóságos szabadsága? — Megszerzi e' a' Sajtónak szabadsága ama' nagy hasznot, mellyet töle olly sokan reménylenek? — Kívánhatnie, hogy a' Sajtó által mind az elterjesztessék; a' mi a' társaságban valamelly tagnak eszébe jut? — Hogyan kell a' Sajtót, mivel azt korlátok nélkül nem lehet hagyni, legjobb módal határok közé szorítani? — Honnan jön az, hogy többeknek tetszik a' Felelet-terhe mint a' Censura? — Szükséges e' nálunk, Magyaroknál a' Sajtónak szabadsága? — Indító okok, mellyek többnyire a' Sajtó szabadságát kívántatják. — Tsendes egyeránylatot szerez e' az erköltsi világban a' Sajtó' szabadsága? — A' Censura.

A' Pénz folyamat Mártzius' 22-dikén,
közép ár:
A' Státus' 5p. Centes Obligátzióji 87 5/8
Az 1820-béli sorsosok: 174 1/16
Az 1821-béli hasonlók: 122 1/2
Bétsvárosa 2 1/2p. Centes Bankó Obligátzióji: — — for. keltek, mind Conv.
A' Bank-Aktziák keltek 1151 5/6 for. ton
Conv. Pénzben.

Szerkesztető és Kiadó Márton Jó's e f, Professor. (Landstrasse Nro 315.)

Nyomtató: Nemes Haykul Antal. (Obere Bäcker-Strasse Nro 755.)